

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री वैद्यनाथ उपाध्याय
माननीय न्यायाधीश श्री चोलेन्द्र शम्शेर ज.ब.रा.
फैसला

मुद्दा नं. : ०६७-CR-०५५७

मुद्दा : जबर्जस्ती करणी।

रूपन्देही जिल्ला सिद्धार्थनगर नगरपालिका वडा नं. ८ घर भई काठमाडौं जिल्ला पुनरावेदक
का.म.न.पा.वडा नं. ३५ बसी हाल कारागार कार्यालय जगन्नाथदेवल त्रिपुरेश्वर प्रतिवादी
काठमाडौंमा थुनामा रहेका खेमराज सापकोटा..... १

विरुद्ध

तुलाप्रसाद सापकोटाको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ प्रत्यर्थी
वादी

शुरू तहमा फैसला गर्ने :- मा.न्या. श्री भोजराज शर्मा

काठमाडौं जिल्ला अदालत।

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने :- मा.न्या. श्री टीकाबहादुर हमाल

मा.न्या. श्री सुष्मालता माथेमा

पुनरावेदन अदालत, पाटन।

फैसला मिति-२०६९।१२।६

पुनरावेदन अदालत, पाटनको फैसलाउपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१)
बमोजिम यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवम् ठहर
यसप्रकार छ :-

मिति २०६७।५।५ गतेको दिउँसो म निवेदीका आफ्नो घरबाट ठुलो ममीको घरमा
जाने क्रममा काठमाडौं जिल्ला मित्रपार्कमा पुग्दा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले कहाँ जान लागेको
म पुन्याईदिन्छु भन्यो। म ठुलो ममीकोमा जान लागेको नजिकै छ, म आफै जान्छु भने र एकलै
गएँ। ठुलो ममीको घरमा १ घण्टा जति बसें। त्यसपछि म गुहेश्वरी मन्दिर जान निकलदा

खेमराज सापकोटा विरुद्ध नेपाल सरकार ०६७-CR-०५५७ को पृष्ठ १/१२

ठुलोममीको घरको गेटमा खेमराज सापकोटा मलाई कुरेर बसेका रहेछन्। निजसंग मेरो चिनजान भएकोले ठुलो बुबा भनी बोलाउने गर्दथे। निज मेरो घरमा आउने जाने गर्दथे। प्रतिवादीले म पनि गुहेश्वरी मन्दिरमा जान लागेको जाऊँ भन्यो। म विश्वासमा परी निजको मोटरसाईकलमा बसेर गुहेश्वरी मन्दिर गएँ। मन्दिर दर्शन गरिसकेपछि अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ माथि छ भनी मन्दिर माथि जंगलमा लग्यो। मलाई फ्रुटी खान दियो र जंगलमा लगेपछि निजले मलाई च्याप्प समाती बोले कराएमा मारिदिन्छु भनी धम्की दिई मलाई जबर्जस्ती करणी गन्यो। यो कुरा कोही कसैलाई पनि नभन्नु भनिस् भने तँलाई मारिदिन्छु र तेरो बहिनी समेतलाई छाडिदैन भनी मलाई सोही स्थानमा छाडी गयो, बेलुका घरमा आई बुबालाई सबै कुरा भनेको हुँ। यसरी मलाई जबर्जस्ती करणी गर्ने खेमराज सापकोटालाई कानूनबमोजिम कारवाही गरी पाऊँ भन्नेसमेत बेहोराको संकेत नं. बौद्ध १४ को निवेदन।

जिल्ला काठमाडौँ, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ८ गुहेश्वरी जंगलस्थित पूर्व गोरखनाथ डाँडा मन्दिर, उत्तरमा गोरखनाथ मन्दिरबाट गुहेश्वरी जाने गोरेटो बाटो, पश्चिम र दक्षिणमा जंगल यति चार किल्लाभित्र रहेको मेलको जस्तो देखिने रूखको फेदमा रहेको झारपातहरू माडिएको अवस्थामा रहेको, सोही झारपात माडिएको स्थानमा मिति २०६७।५।५ गते अं. १५:०० बजेको समयमा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई विभिन्न डर, धाक, धम्कीसमेत देखाई जबर्जस्ती करणी गरेको घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का।

मिति २०६७।५।५ गतेको दिनको अ.१ बजेको समयमा मेरी छोरी वर्ष १५ की संकेत नं. नं. बौद्ध १४ आफ्नो घरबाट का.जि. का.म.न.पा. वडा नं. ७ गौरीघाटस्थित छोरीको ठुलोममी नाता पर्ने सावित्री भण्डारीको डेरामा दुध दही लिएर पठाएको थिएँ। का.जि., मित्रपार्कमा छोरी गाडीबाट ओर्लिछ। मेरै घर अगाडि बस्ने प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले छोरीलाई बोलाई कहाँ जान लागेको मेरो मोटरसाईकल पछाडि बस म पुन्याईदिन्छु भनेछ। तर छोरीले नजिकै ठुलोममीको घरमा जान लागेको भनेर आफ्नै बाटो लागिछ। छोरी निजको ठुलोममीको घरमा पुगी करिब १ घण्टा पछाडि घर कोठाबाट बाहिर निस्की गुहेश्वरी मन्दिरको दर्शन गर्न जान लाग्दा प्रतिवादी खेमराज सापकोटा बाहिर कुरेर बसेका रहेछन् र कहाँ जान लागेको भन्दा गुहेश्वरी मन्दिर जान लागेको भनी बताएछन् निज प्रतिवादीले म पुन्याईदिन्छु भनी मोटरसाईकलमा राखी गुहेश्वरी मन्दिर लगेछन्। मन्दिर दर्शन गरेपछि मन्दिरमाथि जंगलमा

अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी लगेछ। त्यहाँ पुन्याएर फ्रुटी खान दिएछ र जंगलमा दर्शन गर्ने ठाउँ खोई त ? भनी सोध्दा निज प्रतिवादीले छोरीलाई च्याप्प समाती बोले कराएमा मारिदिन्छु भनी जबर्जस्ती जंगलभित्र भुइँमा लडाई छोरीको सुरुवाल खोली निजले आफ्नो लिङ्ग निकाली छोरीलाई जबर्जस्ती करणी गरेछ। त्यसपछि निज सो स्थानबाट भागी गएछ। निजले छोरीलाई सो कुरा कोही कसैलाई भनेमा माछु, तेरो बहिनीलाई समेत बलात्कार गर्छु भनेर धम्की दिएछ। सो दिन म काम विशेषले बाहिर गएको थिएँ। बेलुका म आफ्नो घरमा आएपछि छोरीले रूदै उल्लिखित कुराहरू मलाई बताएकी हुन्। यसरी प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले मेरी छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ लाई विभिन्न डर, धाक, धम्की दिई ज्यान लिने भनी जबर्जस्ती करणी गरेको हुँदा निजलाई कानूनबमोजिम कारवाही गरिपाऊँ भन्नेसमेत बेहोराको तुलाप्रसाद सापकोटाको जाहेरी दरखास्त।

म खेमराज सापकोटा सपरिवार आज भन्दा करिब दुई वर्ष अगाडिदेखि का.जि.,का.म.न.पा. वडा नं. ३५ कोटेश्वरमा आफ्नै घरमा बसोबास गर्दै आईरहेको छु। मेरो घर नजिकै छिमेकी जाहेरवाला समेतका परिवारहरू बस्ने गर्दछन्। संकेत नं. बौद्ध १४ सँग मेरो कोटेश्वरमा बस्न थालेदेखि चिनजान भएको हो। छिमेकी भएको कारण जाहेरवाला समेतसँग मेरो चिनजान आउजाऊ हुने गर्दथ्यो। जाहेरवालाको छोरी समेतका परिवार मेरो घरमा साईबाबाको मन्दिरमा पुजापाठ भजन कीर्तन गर्न आउने गर्दथे। त्यसैक्रममा मेरो संकेत नं. बौद्ध १४ सँग माया पिरती बस्यो। निजले कहिलेकहीं मलाई फोनसमेत गर्ने गर्दथिन। त्यस्तैमा आज भन्दा करिब ५/६ महिना अगाडि एकपटक र २ महिना अगाडि एकपटक मैले संकेत नं. बौद्ध १४ सँग सहमतिमा यौन सम्पर्क गरेको थिएँ। हामी बीचमा सो कुरा कोही कसैलाई पनि नभन्ने सल्लाहसमेत भएको थियो। त्यस्तैमा मिति २०६७।५।५ गतेको दिन म आफ्नै काम विशेषले चावहिलतिर गएको थिएँ। मित्रपार्कमा सो दिन संकेत नं. बौद्ध १४ लाई देखें। कहाँ जान लागेकी म पुन्याईदिउँला भन्दा निज गौरीघाट ठुलोममीकोमा जान लागेको, म आफै जान्छु भनिन्। पछि म लिन आउँछु भनी म पनि गएँ। केही घण्टा पछाडि म गौरीघाटमा निजलाई लिन भनी गएँ। निजसँग भेट भयो र मोटरसाईकल पछाडि राखें। गुहेश्वरी मन्दिर दर्शन गर्न जाने सल्लाह भयो। मन्दिर दर्शन गर्न गर्यौँ। मन्दिर दर्शन गरेपछि मन्दिरमाथि डाँडा तर्फ गर्यौँ। निजसँग यौन सम्पर्क राख्ने प्रस्ताव राखे, निजले हुँदैन, यहाँ मान्छे छन् भनिन्। मैले केही पनि

हुँदै न भनी फकाएँ र दुवैको सहमतिमा यौन सम्पर्क राखें, मैले निजको योनीमा वीर्य स्वखलन् गरिसकेपछि म आफ्नो मोटरसाईकलमा घरतर्फ आएँ। निजलाई हिंडेर आउनु भनेपछि निज घरमा आईछिन। मैले निजलाई सहमतिमा यौन सम्पर्क राखेको हुँ भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान।

मिति २०६७।५।५ गतेको दिन म आफ्नो घरबाट दही दुध लिएर का.जि.,का.म.न.पा. वडा नं. ७ गौरीघाटस्थित मेरो ठुलोममीको घरमा जाँदै गर्दा चावहिल मित्रपार्कमा गाडीबाट ओर्लदा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले मलाई भेटी कहाँ जान लागेकी, म पुन्याई दिउँला भन्यो, मैले नजिकै ठुलोममीकोमा जान लागेको म आफैं जान्छु भनी गएँ। पछि ठुलोममीको घर कोठामा बसी निस्कदा गेटमा प्रतिवादी कुरेर बसेका रहेछन् कहाँ जाने भन्यो म गुहेश्वरी मन्दिर दर्शन गर्न जान लागेको भन्दा निजले म पुन्याईदिन्छु म पनि सोही मन्दिरमा जान लागेको भन्यो। चिनजानका मानिस भएका कारण हुन्छ भनी निजसँगै गुहेश्वरी मन्दिर गयौं। मन्दिर दर्शन गरिसकेपछि निजले मलाई मन्दिरदेखि केही माथि जंगलमा अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी फ्रुटीसमेत खान दिई लग्यो। जंगलमा पुगेपछि खोई दर्शन गर्ने ठाउँ भन्दा निजले मलाई च्याप्प समाती बोले कराएमा मारिदिन्छु भनी मलाई जबर्जस्ती जंगलभित्र भुइँमा लडाई मेरो कपडाहरू सुरुवाल समेत खोली दिई उतानो पारी निजले आफ्नो लिङ्ग निकाली मेरो योनीभित्र छिराई जबर्जस्ती करणी गर्‍यो। मैले रुदै मलाई छाडी दे भन्दा चुप लाग् भनी घाँटीमा समेत थिचेर जबर्जस्ती करणी गर्‍यो निजले आफ्नो वीर्य मेरो योनीभित्र खसाली दिई उठ्यो। निजले सो कुरा कोही कसैलाई नभन्नु भनेमा मार्ने भनी धम्की दियो र निज एकलै सो स्थानबाट कता गयो थाहा भएन। म बिस्तारै उठेर बेलुका आफ्नो घर पुगेँ र घटनाका बारेमा बुबा समेतलाई बताएकी हुँ। निज खेमराज सापकोटाले मलाई विभिन्न डर, त्रास देखाई ज्यान मार्ने धम्की दिई जबर्जस्ती करणी गरेका हुँदा कडा कारवाही हुनुपर्दछ भन्नेसमेत बेहोराको संकेत नं. बौद्ध १४ को कागज।

मिति २०६७।५।५ गते बेलुका म जाहेरवालाको घरमा गएकी थिएँ, सो घरमा गएको बेलामा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले जाहेरवालाको छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेको कुरा मैले थाहा पाएँ। घटना के रहेछ भनी बुझ्दा सो दिन जाहेरवालाकी छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ आफ्नो घरबाट दुध दही लिएर गौरीघाटस्थित निजको ठुलीममीको घरमा

गएकी रहेछिन्। ठुलीममीको घरबाट बाहिर निस्की गुहेश्वरी मन्दिर दर्शन गर्न जान लाग्दा प्रतिवादी खेमराज सापकोटा बाहिर कुरेर बसेका रहेछन् र निजले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई गुहेश्वरी मन्दिर म पनि जान लागेको तिमिलालाई म पुन्याईदिन्छु भनी गुहेश्वरी मन्दिर लगेका रहेछन्। मन्दिर पुगेपछि मन्दिरदेखि माथि जंगलमा अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी लगी जंगलमा पुगेपछि प्रतिवादीले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई च्याप्प समाति विभिन्न डर, धाक, धम्की दिई जंगलमा भुइँमा लडाई कपडा खोली जबर्जस्ती करणी गरेका रहेछन्। निज प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेकोमा मलाई पूर्ण विश्वास लाग्छ भन्नेसमेत बेहोराको कल्पना पौडेलको कागज।

मिति २०६७।५।५ गतेको दिन प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले जाहेरवालाको छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेको कुरा मैले थाहा पाएँ। घटना के रहेछ भनी बुझ्दा सो दिन जाहेरवालाकी छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ आफ्नो घरबाट दुध दही लिएर गौरीघाटस्थित निजको ठुलीममीको घरमा गएकी रहेछिन्। ठुलीममीको घरबाट बाहिर निस्की गुहेश्वरी मन्दिर दर्शन गर्न जान लाग्दा प्रतिवादी खेमराज सापकोटा बाहिर कुरेर बसेका रहेछन् र निजले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई गुहेश्वरी मन्दिर म पनि जान लागेको तिमिलालाई म पुन्याईदिन्छु भनी गुहेश्वरी मन्दिर लगेका रहेछन् मन्दिर पुगेपछि मन्दिरदेखि माथि जंगलमा अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी लगी जंगलमा पुगेपछि प्रतिवादीले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई च्याप्प समाती विभिन्न डर, धाक, धम्की दिई जंगलमा भुइँमा लडाई कपडा खोली जबर्जस्ती करणी गरेका रहेछन्। निज प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेकोमा मलाई पूर्ण विश्वास लाग्छ भन्नेसमेत बेहोराको शुशिला श्रेष्ठको कागज।

मिति २०६७।५।५ गतेको बेलुका म जाहेरवालाको घरमा गएको थिएँ। सो घरमा गएको बेलामा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले जाहेरवालाको छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेको कुरा मैले थाहा पाएँ। घटना के रहेछ भनी बुझ्दा सो दिन जाहेरवालाकी छोरी संकेत नं. बौद्ध १४ आफ्नो घरबाट दुध दही लिएर गौरीघाटस्थित निजको ठुलीममीको घरमा गएकी रहेछिन्। ठुलीममीको घरबाट बाहिर निस्की गुहेश्वरी मन्दिर दर्शन गर्न जान लाग्दा प्रतिवादी खेमराज सापकोटा बाहिर कुरेर बसेका रहेछन् र निजले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई गुहेश्वरी मन्दिर म पनि जान लागेको तिमिलालाई म पुन्याईदिन्छु भनी गुहेश्वरी मन्दिर लगेका

रहेछन्। मन्दिर पुगेपछि मन्दिरदेखि माथि जंगलमा अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी लगी जंगलमा पुगेपछि प्रतिवादीले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई च्याप्प समाती विभिन्न डर, धाक, धम्की दिई जंगलमा भुइँमा लडाई कपडा खोली जबर्जस्ती करणी गरेका रहेछन्। निज प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले संकेत नं. बौद्ध १४ लाई जबर्जस्ती करणी गरेकोमा मलाई पूर्ण विश्वास लाग्छ भन्नेसमेत बेहोराको देवेन्द्र न्यौपानेको कागज।

मिसिल संलग्न संकेत नं. बौद्ध १४ को निवेदन, घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का, तुलाप्रसाद सापकोटाको जाहेरी दरखास्त, संकेत नं. बौद्ध १४ को कागज, बुझिएका शुशिला श्रेष्ठ, कल्पना पौडेल, देवेन्द्र न्यौपाने समेतको कागज प्रमाणहरूबाट विरुद्ध खण्डमा उल्लिखित प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले मिति २०६७।५।५ गते अं. १५:०० बजेको समयमा जिल्ला काठमाडौँ, काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ८ गुहेश्वरी जंगलभित्र जाहेरवालाको छोरी वर्ष १५ की संकेत नं. नं. बौद्ध १४ लाई गुहेश्वरी मन्दिरमाथि जंगलमा अर्को दर्शन गर्ने ठाउँ छ भनी फकाई लगी जंगलमा पुगेपछि विभिन्न डर, धाक, धम्की दिई संकेत नं. बौद्ध १४ लाई च्याप्प समाती जंगलमा भुइँमा लडाई जबर्जस्ती कपडाहरू खोली प्रतिवादीले आफ्नो लिङ्ग निकाली संकेत नं. बौद्ध १४ को योनीभित्र जबर्जस्ती छिराई, जबर्जस्ती करणी गरी मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणी महलको १ नं. ले परिभाषित (३)३ नं. बमोजिमको कसूर अपराध गरेको हुँदा निज प्रतिवादी खेमराज सापकोटालाई सोही महलको ३(३) नं. बमोजिम सजाय गरी सोही महलको १० र १० ग नं. बमोजिम निजै प्रतिवादीबाट पीडितलाई मनासिव क्षतिपूर्ति दिलाई भराई पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको अभियोग मागदावी।

मिति २०६७।५।५ गते बेलुका जाहेरवालाको छोरीले मेरो मोबाईलमा फोन गरी शंखमूल बोलाएकोमा मैले समय छैन भन्दा आउन कर गरेकोले म गएको हुँ। निजले मलाई यौन सम्पर्क गर्न प्रस्ताव गरेकोले सहमतिमा मैले यौन सम्पर्क गरेको हो। सो भन्दा अगाडि पनि निज र मेरो यौन सम्पर्क हुने गरेको थियो। सोही दिन बेलुका मलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको हो। निजलाई जबर्जस्ती करणी गरेको होइन। अनुसन्धानमा भएको बयान बेहोरा मैले भने बमोजिम लेखिएको होइन। प्रहरीले सहिछाप गराएको हो। जाहेरी र अनुसन्धानका क्रममा सङ्कलन भएका कागजहरू झुट्टा हुन्। केटीको अनुरोधमा करणी भएको हुँदा मलाई सजाय हुनुपर्ने होइन भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले अदालतमा गरेको बयान।

प्रतिवादी उपरको किटानी जाहेरी, पीडितले मौकामा गरिदिएको कागज, प्रतिवादीको मौकाको र अदालतको बयानसमेतका तत्कालप्राप्त मिसिल संलग्न प्रमाण कागजसमेतबाट यी प्रतिवादी निर्दोष छन् भन्न सक्ने अवस्था नहुँदापछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरेबमोजिम हुने गरी हाल मुलुकी ऐन, अ.व.११८ देहाय २ नं. बमोजिको सिधा खान पाउने गरी स्थानीय कारागारमा थुनामा राख्नु भन्नेसमेत बेहोराको शुरू जिल्ला अदालतको मिति २०६७।५।३० को आदेश।

पीडितको उमेर परीक्षण रिपोर्ट मिसिल संलग्न रहेको।

कागज बेहोरा र सहिछाप मेरो हो। मिति २०६७।५।५ गते मेरो बुबाले दही र दुध लिई ठुलोममीको घरमा पठाएका थिए। त्यहाँबाट फर्कदा निज प्रतिवादीसँग भेट भई गुहेश्वरी मन्दिरको दर्शन गर्न गई त्यहाँबाट मास्तिर दर्शन गर्न जाऊँ भनी जंगलमा लगी जबर्जस्ती करणी गरेका हुन् भन्नेसमेत बेहोराको पीडित बौद्ध १४ ले अदालतमा गरेको बकपत्र।

जाहेरी बेहोरामा भएको सहिछाप मेरो हो। प्रतिवादीले मेरो छोरीलाई जबर्जस्ती करणी गरेको हो भन्नेसमेत बेहोराको जाहेरवाला तुलाप्रसाद सापकोटाले अदालतमा गरेको बकपत्र।

प्रतिवादीका साक्षी सिता गौतम, जानुका सापकोटा, पुनबहादुर शाक्य र ओमकुमार गैहरेले गरेको बकपत्र मिसिल संलग्न रहेको।

स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने विशेषज्ञ डा. केशरी बज्राचार्य र डा. हरिहर वस्तीले अदालतमा आई गरेको बकपत्र मिसिल संलग्न रहेको।

प्रतिवादीले १६ वर्ष नपुगेको नाबालक पीडित बौद्ध १४ लाई मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको १ नं. को रीतले जबर्जस्ती करणी गरेको प्रमाणित हुन आएकोले निज प्रतिवादी खेमराज सापकोटालाई मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको ३(३) नं. बमोजिम ५ वर्ष कैद हुने ठहर्छ। साथै प्रतिवादीबाट पीडित बौद्ध १४ ले क्षतिपूर्ति वापत रु. ४०,०००।- भराई पाउने ठहर्छ भन्ने शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६८।७।१६ को फैसला।

पीडित भनिएकी बौद्ध १४ र म बीच बुद्धनगरको अपार्टमेन्टमा करणी लिनुदिनु भएको हो। निजलाई गुहेश्वरी जंगलमा लगी जबर्जस्ती करणी गरेको होइन, मलाई फसाउन मात्र निज बौद्ध १४ को उमेर १५ वर्ष देखाइएको छ। निजको कक्षा ८ को जिल्ला स्तरीय परीक्षाको मार्कसिटमा निजको जन्म मिति २०५०।५।२१ उल्लेख भएको र चिकित्सकले समेत निजको उमेर १६/१७ वर्ष भनी उल्लेख गरी दिएको अवस्थामा सोतर्फ प्रमाण मूल्याङ्कन नै नगरी मलाई

जबर्जस्ती करणीको कसुर गरेको भनी सजाय हुने ठहरी गरी शुरू अदालतबाट भएको फैसला नमिलेको हुँदा उल्टी गरी सफाई पाउँ भन्ने प्रतिवादी खेमराज सापकोटाको पुनरावेदन जिकिर।

प्रतिवादीलाई अभियोग माग दावीबमोजिम कसुरदार ठहर्‍याई सकेको अवस्थामा कैद सजाय तोक्दा मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणी महलको ३(३) नं. मा न्यूनतम ६ वर्षदेखि १० वर्षसम्म कैद सजायको व्यवस्था भएकोमा फैसलामा उक्त महलको ३(३) नं. बमोजिम भनी उल्लेख भए तापनि कैद वर्ष तोक्दा सो कानूनी प्रावधान भन्दा बाहिर गई प्रतिवादीलाई सोही महलको ३(३) नं. बमोजिम ५ वर्ष कैद हुने भनी भएको फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी प्रतिवादीलाई अभियोग माग दावीबमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर।

यसमा वादी नेपाल सरकारको प्रतिवादी उपर र प्रतिवादीको वादी नेपाल सरकार उपर पुनरावेदन परेको देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.व. २०२ नं. को प्रयोजनार्थ दुवै पक्षको पुनरावेदनपत्रको जानकारी दुवै पक्षलाई दिने भन्ने पुनरावेदन अदालतको मिति २०६९।११।१५ को आदेश।

प्रतिवादी उपर किटानी जाहेरी परेको र सो जाहेरीलाई समर्थन हुने गरी पीडितले मौकामा र अदालतमासमेत बकपत्र गरेको देखिन्छ। प्रतिवादीले पीडितलाई निजको सहमतिमा करणी गरेको तथ्यलाई स्वीकार गरी बयान गरेकाले प्रतिवादीले पीडितलाई करणी गरेको देखियो। पीडितको मार्कसिटमा २०५०।५।११ जन्म मिति उल्लेख भएको भएता पनि सो कुरालाई पुष्टि हुने प्रमाण प्रतिवादीले पेश गर्न सकेको देखिँदैन। पीडित १६ वर्ष भन्दा कम उमेरकी देखिँदा प्रतिवादीले पीडितलाई जबर्जस्ती करणी गरेको देखियो। प्रतिवादीलाई मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणी महलको ३(३) नं. ले ६ वर्षदेखि १० वर्षसम्म कैद सजाय हुन सक्नेमा शुरू जिल्ला अदालतले न्यूनतम सजाय भन्दा घटी ५ वर्ष मात्र कैद गरेको हदसम्म मात्र उक्त फैसला त्रुटिपूर्ण रहेको देखियो। प्रतिवादी खेमराज सापकोटालाई मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको ३(३) नं. बमोजिम ६ वर्ष कैद सजाय हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।१२।६ को फैसला।

पुनरावेदन अदालतको उक्त फैसलामा चित्त बुझेन पीडितको उमेर कक्षा ८ को जिल्ला स्तरीय परीक्षाको मार्कसिटमा २०५०।५।११ उल्लेख भएको छ। यसबाट पीडित १७ वर्ष पुगेकी र निजको मञ्जुरीमा करणी भएको छ। जबर्जस्ती करणी भए गरेको होइन। पीडितका

पिताले षडयन्त्र गरी मलाई फसाउन मात्र झुठा जाहेरी दिएका हुन्। मैले अभियोग दावीबमोजिमको कसुर अपराध गरेको छैन। पीडितका भनाईका आधारमा मात्र अपराध ठहर गरियो। मेरा सबुद प्रमाणहरूको समुचित मूल्याङ्कन नगरी मलाई कसुरदार ठहर गरेको पुनरावेदन अदालतको त्रुटिपूर्ण फैसला उल्टी गरी झुठा दाबीबाट उन्मुक्ति दिलाई पाऊँ भन्ने प्रतिवादीको यस अदालतमा पर्न आएको पुनरावेदनपत्र।

नियमबमोजिम पेसी सूचिमा चढी निर्णयार्थ यस इजलास समक्ष पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदनक प्रतिवादीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ता श्री मदन रेग्मीले फौजदारी अपराध हुनमा लागि फौजदारी कानूनले निषेध गरेको कार्य भएको हुनु पर्दछ। पीडित भनिएकी बौद्ध १४ को उमेर १७ वर्ष पुगेकी र निजको सहमति मञ्जुरीमा करणी लिनु दिनु भएको हुँदा सहमतिमा करणी हुनुलाई मुलुकी ऐन जबर्जस्ती करणीको महलको १ नं. ले अपराध मानेको छैन। प्रचलित कानूनले निषेध नगरेको र सजाय नगरेको कुनै कार्य गर्दा प्रतिवादीलाई सजाय गर्न मिल्दैन। पीडितको उमेर निजको कक्षा ८ को जिल्ला स्तरीय परीक्षाको मार्कसिटमा जन्म मिति २०५०।५।११ उल्लेख भएको र चिकित्सकलेसमेत बौद्ध १४ को उमेर १६ देखि १७ वर्ष भएको भनी राय व्यक्त भएको अवस्थामा पुनरावेदन अदालत पाटनले मिसिल संलग्न प्रमाणहरूको समुचित मूल्याङ्कन नगरी ६ वर्ष कैद सजाय हुने ठहर्‍याएको त्रुटिपूर्ण फैसला उल्टी गरी प्रतिवादीलाई झुठा अभियोग दाबीबाट सफाई दिइनु पर्दछ भनी गर्नु भएको बहस सुनियो।

विद्वान् कानून व्यवसायीको उपर्युक्त बमोजिमको बहस सुनी पुनरावेदन अदालतको फैसला मिलेको छ, छैन, पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो, होइन, सो सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा, पीडितको उमेर १७ वर्ष पुगेको र निजको सहमति मञ्जुरीमा करणी लिनु दिनु भएको हो। मैले अभियोग दावीबमोजिम मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको १ नं. अनुरूप जबर्जस्ती करणीको कसुर अपराध गरेको छैन। मलाई फसाउने उद्देश्यले मात्र झुठा अभियोग दाबी पेश भएकाले झुठा दाबीबाट सफाई दिलाई पाऊँ भन्ने प्रतिवादी खेमराज सापकोटाको यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको देखियो।

मिति २०६७।५।५ गते गुहेश्वरी मन्दिर माथिको जंगलमा प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले मेरी १५ वर्षकी नाबालक छोरीलाई जबर्जस्ती करणी गरेकाले सजाय गरिपाऊँ भन्ने प्रतिवादी उपरको किटानी जाहेरीका आधारमा अनुसन्धान भई संकलित सबुद प्रमाणहरू अनुरूप प्रतिवादीले

मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको १ नं. र ३(३) नं. बमोजिमको कसूर अपराध गरेकोले निजलाई ऐ. महलको ३(३) नं. अनुसार सजाय गरिपाउँ भन्ने प्रतिवादी उपरको अभियोग माग दावी रहेको देखिन्छ। ५२ वर्षका प्रतिवादी खेमराज सापकोटाले अदालतमा र मौकामा अधिकारप्राप्त अधिकारीसमक्ष बयान गर्दा पीडितको सहमतिमा यौन सम्पर्क गरेको हो, जबर्जस्ती करणी भएको होइन भनी सहमतिमा करणी भएको कुरालाई स्वीकार गरी जबर्जस्ती करणी गरेकोमा इन्कार गरेको देखियो।

जाहेरवाला पीडितको पिता तुलाप्रसाद सापकोटाले मेरी १५ वर्षकी नाबालक छोरीलाई प्रतिवादीले जबर्जस्ती करणी गरेकोले कारबाही गरिपाउँ भनी प्रतिवादीउपरको किटानी जाहेरीलाई पुष्टि हुने गरी अदालतमा समेत बकपत्र गरेका छन्। पीडितले अनुसन्धान अधिकृत र अदालतमासमेत आफूलाई प्रतिवादीले गुहेश्वरीको जंगलमा लगी जबर्जस्ती करणी गर्‍यो भन्ने जाहेरीलाई समर्थन हुने गरी बकपत्र गरेको देखियो। प्रतिवादीउपरको किटानी जाहेरी, घटनास्थल प्रकृति मुचुल्का, पीडितको मौकाको कागज, मौकामा बुझिएका व्यक्तिहरुको कथन र प्रतिवादीले मौकामा अधिकार प्राप्त अधिकारी र अदालतमा गरेको बयान समेतका आधारमा पीडित भनिएकी बौद्ध १४ लाई यी प्रतिवादीले करणी गरेको तथ्यमा विवाद रहेको देखिएन।

अब पीडित बौद्ध १४ को उमेर जाहेरीमा उल्लिख भए अनुसार १५ वर्षको हो वा १७ वर्ष पुगेको हो भन्ने सम्बन्धमा विचार गर्नुपर्ने देखियो।

पीडित बौद्ध १४ ले अदालतमा बकपत्र गर्दा निजको जन्म मिति २०५२।५।११ मा भएको भनी उल्लिख गरेको र जाहेरवाला पीडितका पिता तुलाप्रसाद सापकोटाले मिति २०६७।५।६ मा पेश गरेको जाहेरीमा पीडितको उमेर १५ वर्ष उल्लेख गरेको पाइन्छ। जाहेरवालाले अदालतमा बकपत्र गर्दा पीडितको जन्म २०५२।५।११ मा भएकाले वारदात हुँदाका अवस्थामा पीडितको उमेर १५ वर्ष रहेको भनी जाहेरी बेहोरालाई पुष्टी र समर्थन हुने गरी बकपत्र गरिदिएको पाइन्छ। स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालय कुशादेवी गाउँ विकास समिति काभ्रेपलाञ्चोकको मिति २०६५।१२।३० च.नं. १४० को जन्म दर्ताको प्रमाणपत्रमा पीडित बौद्ध १४ को जन्म मिति २०५२।५।११ मा भएको हो भन्ने उल्लेख भएको र सो प्रमाणपत्रमा पीडितको बाबुको नाम समेत मिलेको देखिन्छ। २०६७ सालको S.L.C. Examination को Admission Card मा निज बौद्ध १४ को जन्म मिति २०५२।५।११ मा

भएको भनी उल्लेख भएको पाइन्छ। उक्त जन्म मितिका आधारमा वारदात हुँदाको अवस्थामा पीडितको उमेर १४ वर्ष ११ महिना २४ दिनको रहेको देखिन्छ। Kathmandu Autopsy Center/ Department of Forensic Medicine Institute of Medicine Tribhuvan University ले २०६८।५।२० मा दिएको प्रतिवेदनमा The age of the Subject is in Between 16 and 17 Years at the time of Examination भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। उक्त राय दिने विशेषज्ञलाई अदालतमा झिकाई बकपत्र गराउँदा कुनै व्यक्तिको उमेरका सम्बन्धमा यति वर्ष, यति महिना यति दिन भनी भन्न नसकिने र शरीरमा पाइएका लक्षणका आधारमा उमेर निर्धारण गरिने हो भनी बकपत्र गरेका छन्। पीडितको उमेर परीक्षण गर्दा शरीरमा कुन कुन अंगहरूको परीक्षण गरिएको हो वा कुन उमेरका व्यक्तिको शारीरिक लक्षण के कस्तो हुने वा १६ वर्ष पुगेका र नपुगेको व्यक्तिको शरीरका अङ्गहरूमा के फरक हुन्छ भनी उल्लेख गरेको छैन। साथै विशेषज्ञले दिएको उक्त रायलाई मिसिल संलग्न स्वतन्त्र, वस्तुनिष्ठ र तथ्यगत प्रमाणद्वारा पुष्टि भएको समेत देखिंदैन।

साथै स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को दफा २८ मा गाउँ विकास समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था भएको पाइन्छ। उक्त दफा २८ को (ट) को देहाय (५) अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम जन्म, मृत्यु तथा अन्य व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने अधिकार गाउँ विकास समितिको रहेको देखिन्छ। गाउँ विकास समितिले पीडितको उमेर २०५२।५।११ भनी उल्लेख भएको छ। कक्षा ८ को जिल्ला स्तरिय परीक्षाको मार्कसिटमा पीडितको बाबुको नाम रामप्रसाद सापकोटा भन्ने उल्लेख भएको र जन्म मिति २०५०।५।११ उल्लेख भएको देखिन्छ। यसरी बाबुको नाम नै फरक परेको अवस्थामा कक्षा ८ को जिल्ला स्तरीय परीक्षाको प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको मितिलाई आधिकारिक तथा वैध जन्म मिति हो भनी मान्न मिल्ने अवस्था रहदैन। साथै गाउँ विकास समितिमा दर्ता रहेको पीडितको जन्म दर्तालाई नै आधिकारिक जन्म मिति मान्नु पर्ने हुन्छ। पीडितको जन्म मिति २०५२।५।११ का आधारमा निजको उमेर वारदात हुँदाका अवस्थामा अर्थात मिति २०६७।५।५ मा १६ वर्ष पुगेको भनी मान्न मिल्ने।

मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको १ नं. हेर्दा “कसैले कुनै महिलालाई निजको मञ्जुरी नलिई करणी गरेमा वा सोह्र वर्षभन्दा कम उमेरकी बालिकालाई निजको मञ्जुरी लिई वा नलिई करणी गरेमा निजले जबर्जस्ती करणी गरेको ठहर्छ” भन्ने कानूनी प्रावधान रहेको

देखिन्छ। यस कानूनी व्यवस्था अनुसार सोह वर्ष भन्दा कम उमेरकी बालिकालाई निजको मञ्जुरी लिई वा नलिई करणी गरेमा जबर्जस्ती करणी गरेको ठहर्ने देखिन्छ।

प्रस्तुत मुद्दामा पीडित बौद्ध १४ लाई यी प्रतिवादीले मिति २०६७।५।५ मा करणी गरेको तथ्यमा विवाद देखिदैन। पीडित बौद्ध १४ को उमेर वारदात हुँदाका अवस्थामा १४ वर्ष ११ महिना २४ दिनकी भएकीले निजको उमेर सोह वर्ष भन्दा कम रहेको देखियो। यसरी पीडित बौद्ध १४ सोह वर्ष भन्दा कम उमेरको देखिँदा निजको मञ्जुरी लिई वा नलिई करणी गरेमा जबर्जस्ती करणी भएको ठहर गर्नुपर्ने हुन्छ। मुलुकी ऐन, जबर्जस्ती करणीको महलको ३ नं. देहाय ३ मा “चौध वर्ष वा सो भन्दा बढी सोह वर्ष भन्दा कम उमेरकी बालिका भए छ वर्षदिखि दश वर्षसम्म कैदको सयाय हुने” कानूनी प्रावधान रहेको देखिन्छ। पुनरावेदन अदालतले प्रतिवादी खेमराज सापकोटालाई कैदको हकमा ६ वर्ष कैद हुने ठहर्‍याएको फैसलामा कानूनी त्रुटी रहेको देखिएन।

अतः माथि उल्लिखित आधार र कारणसमेतबाट प्रतिवादी खेमराज सापकोटालाई पाँच वर्ष कैद र पीडित बौद्ध १४ लाई ४०,०००।—क्षतिपूर्ति भराउने ठहर्‍याएको काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६८।७।१६ को फैसला केही उल्टी हुने ठहर्‍याई ६ वर्ष कैद सजाय हुने ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६९।१२।६ को फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। फैसला भएको जनाउ थुनामा रहेका पुनरावेदक प्रतिवादीलाई दिई दायरीबाट प्रस्तुत मुद्दाको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाईदिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलाश अधिकृत :- प्रेमप्रसाद न्यौपाने

कम्प्युटर टाईप गर्ने :- मन्दिरा रानाभाट

इति सम्बत् २०७२ साल भाद्र महिना १५ गते रोज ३ शुभम्.....।